

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 222/09-17

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 2. júna 2009 predbežne prerokoval sťažnosť A. Š., S., a E. Š., B., zastúpených advokátom JUDr. D. P., B., vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Okresného súdu Bratislava V sp. zn. 7 C 356/06 z 3. apríla 2007 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť A. Š. a E. Š. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 20. apríla 2009 doručená sťažnosť A. Š., S. (ďalej len „sťažovateľ“), a E. Š., B. (ďalej len „sťažovateľka“, spolu ďalej len „sťažovatelia“), ktorou namietali porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Okresného súdu Bratislava V (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 7 C 356/06 z 3. apríla 2007.

Sťažovatelia vo svojej sťažnosti okrem iného najmä uviedli, že: „(...) Okresný súd Bratislava V v konaní o vypratanie bytu, sp. zn. 7C/356/2006, v ktorom sťažovatelia vystupovali ako odporcovia proti navrhovateľovi Bytové družstvo P.(...) významným spôsobom porušil ich právo na súdnu ochranu, ako aj zásadu rovnosti účastníkov, tým, že v konaní nekonal s účastníkmi na základe viacerých procesných pochybení, čím im najmä odoprel právo na súdnu ochranu, keďže im reálne neumožnil zúčastniť sa pojednávania, uplatniť svoje dôkazy, námietky voči uplatnenému nároku, možnosť sa čo i len vyjadriť k danému návrhu, čím porušil aj zásadu rovnosti strán v sporovom konaní.

Navrhovateľ - Bytové družstvo P.(...) sa v konaní vedenom Okresným súdom Bratislava V, pod sp. zn. 7C/356/2006 domáhal vypratania nehnuteľnosti - trojizbového družstevného bytu č. 54, nachádzajúceho sa na 5. poschodí, B. a náhrady trov konania. V predmetnom konaní postupoval súd s odporcami, ktorých identifikáciu vykonal navrhovateľ. Tento však mal za to, že obaja odporcovia majú trvalé bydlisko na K. ul. č. 4, B., kde sa predmetný byt nachádza. Trvalé bydlisko tu však má iba odporkyňa, odporca má trvalé bydlisko v S., podľa označenia na tomto podaní. Okresný súd Bratislava V mal označenie odporcov za správne a ďalej ho vôbec nepreveroval, v konaní pokračoval bez preverovania, či tieto identifikačné údaje sú správne alebo nie.

Súd v konaní o vypratanie bytu ako predbežnú otázku bol povinný skúmať, či je výpoveď nájmu bytu platná. Základným predpokladom v prípade spoločného nájmu bytu manželmi je to, že takáto výpoveď musí byť doručená do vlastných rúk, resp. opakovaným doručovaním náhradným doručením, doručená obom manželom. Obom manželom, teda účastníkom konania o vypratanie bytu bola ako výpoveď nájmu bytu, tak aj všetky súdne písomnosti zasielané podľa súdneho spisu iba na K. ul. 4, B., z čoho vyplýva, že jednému z účastníkov, nemohla byť doručená žiadna z písomností ani náhradným spôsobom. Sťažovatelia (odporcovia) však namietajú, že im neboli prostredníctvom pošty zanechávané ani žiadne doručky, na základe ktorých by si mohli prevziať písomnosti na pošte. Súd riešil doručovanie písomností aj prostredníctvom polície, pričom táto pravdepodobne iba formálne v doobedňajších navštívila predmetný byt a po zvonení im nikto neotvoril, si splnila svoju povinnosť a oznámila súdu, že odporcovia tu bývajú, ale v danom čase neboli doma. Treba podotknúť, že obaja odporcovia sú zamestnaní, pričom A. Š. dlhodobo pracuje

v Rakúskej republike a v byte na K. ul. č. 4, B. sa zdržiava iba príležitostne, a to nie každý víkend.

Aj napriek vyššie uvedeným skutočnostiam si súd nepreveril riadne označenie účastníkov (napríklad prostredníctvom Centrálného registra obyvateľstva SR alebo Polície SR) a pokračoval v konaní, predpokladal, že títo nemajú záujem sa pojednávaní zúčastňovať, mal za to, že je daný postup podľa § 101 ods. 2 O. s. p. a konal v ich neprítomnosti. Okresný súd Bratislava V dňa 3. 4. 2007 rozhodol rozsudkom sp. zn. 7C 356/06, ktorým uložil odporcom povinnosť vypratať vyššie špecifikovaný 3-izbový byt do 3 dní od právoplatnosti rozsudku a uložil odporcom nahradiť trovy konania vo výške 3.000,- Sk. Súd vyznačil na rozsudku právoplatnosť k 7. 5. 2007 a vykonateľnosť do trov 10. 5. 2007. Sťažovateľ – A. Š. sa iba náhodou dozvedel, že na súde má byť voči nemu vedené súdne konanie, dostavil sa do informačnej kancelárie Okresného súdu Bratislava V a prevzal si už právoplatný rozsudok, ktorý právoplatnosť nadobudnúť nemohol, keďže jednému z účastníkov nemohol byť doručeným ani náhradným spôsobom. O prevzatí rozsudku bol spísaný úradný záznam dňa 27. 11. 2007. (...)

Dňa 30. 11. 2007 si odporcovia prevzali upovedomenie o začatí exekúcie vedenej súdnym exekútorom JUDr. P. M. z Liptovského Mikuláša - o vypratanie bytu a vymoženie trov konania, sp. zn. EX2613/2007. Dňa 10. 12. 2007 boli proti exekúcii podané námietky a žiadosť o odklad exekúcie. Okresný súd Bratislava V, sp. zn. 36Er/7579/07 uznesením zo dňa 11. 2. 2008 rozhodol o odklade predmetnej exekúcie do právoplatnosti rozhodnutia o obnove konania. Po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým bola obnova konania zamietnutá, bolo súdnym exekútorom opäť vydané upovedomenie o začatí exekúcie. Voči tejto exekúcii podali sťažovatelia prostredníctvom advokátskej kancelárie JUDr. D. P. námietky exekútorovi, o ktorých nebolo príslušným súdom doposiaľ rozhodnuté.

Dňa 10. 12. 2007 podali odporcovia prostredníctvom advokátskej kancelárie návrh na obnovu pôvodného konania o vypratanie bytu (OS Bratislava V, sp. zn. 7C 356/2006), ktorý bol Okresným súdom Bratislava V vedený pod sp. zn. 8C/357/2007. Prvostupňový súd návrh na obnovu konania zamietol, rozhodnutie prvostupňového súdu potvrdil uznesením zo dňa 24. 4. 2008 aj Krajský súd Bratislava, sp. zn. 12Co/108/2008. “.

Sťažovatelia tiež uviedli, že podnikali kroky na ochranu svojich práv aj na Krajskej prokuratúre v Bratislave, ako aj na Generálnej prokuratúre Slovenskej republiky, avšak ich podnety a návrhy neboli akceptované.

Z obsahu sťažnosti ďalej vyplýva, že „Postupom súdu bolo sťažovateľom znemožnené riadne sa zúčastňovať súdneho konania, uplatňovať dôkazy, vyjadrovať sa k dôkazom protistrany, podať prípadné odvolanie alebo na iné úkony prichádzajúce do úvahy v sporovom konaní. Okresný súd Bratislava V si nepreveroval dôvody, pre ktoré si účastníci nepreberajú poшту, resp. prečo nevystupujú aktívne v konaní, pričom práve takýto postup by zabránil ako procesnoprávnym, tak aj hmotnoprávnym pochybeniam Okresného súdu Bratislava V. Bohužiaľ takýmto postupom boli podľa nášho názoru značným spôsobom porušené ústavné práva účastníkov v súdnom konaní, najmä právo na súdnu ochranu a práva vyplývajúce z rovnosti účastníkov v sporovom konaní. Právny štát, ktorým Slovenská republika je, musí garantovať, aby k takýmto pochybeniam nedochádzalo, a to najmä nie zo strany všeobecných súdov, ktoré sú určené na fundovaný výklad zákonov a ich aplikáciu v praxi. Pochybením súdu tak môže dôjsť k spochybneniu garancie právneho štátu a sme presvedčení, že sme využili všetky dostupné právne prostriedky, ktorými je možné napadnúť právoplatné rozhodnutie súdu, z dôvodu, že tieto neboli úspešné, podávame túto ústavnú sťažnosť(...)“.

Vzhľadom na uvedené podstatné skutočnosti sťažovatelia navrhli, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„Zo strany Slovenskej republiky, zastúpenej Okresným súdom Bratislava V došlo k porušeniu ústavných práv účastníkov konania uvedených v čl. 46 ods. 1, v čl. 47 ods. 3, v čl. 48 ods. 1 a ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, práva na súdnu ochranu a rovnosti účastníkov, ako aj k porušeniu čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a aby Ústavný súd Slovenskej republiky rozsudok Okresného súdu Bratislava V, sp. zn. 7C 356/2006 zo dňa 3. 4. 2007 zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie.

Ústavný súd priznáva sťažovateľom náhradu trov právneho zastúpenia v konaní pred Ústavným súdom SR vo výške 289,74 Eur. “

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ako ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh prerokuje predbežne na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Predmetom sťažnosti je tvrdenie sťažovateľov, že rozsudkom okresného súdu sp. zn. 7 C 356/06 z 3. apríla 2007 došlo k porušeniu ich základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 1 a 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Podľa zistenia ústavného súdu uvedený rozsudok nadobudol právoplatnosť 7. mája 2007.

1. Jednou zo zákonných podmienok na prijatie sťažnosti podľa čl. 127 ústavy na ďalšie konanie je jej podanie v lehote ustanovenej v § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde, t. j. v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu, pričom zákon o ústavnom súde neumožňuje zmeškanie tejto kogentnej lehoty odpustiť (pozri napr. IV. ÚS 14/03).

Sťažovatelia uviedli, že okresný súd postupoval nesprávne pri doručovaní napadnutého rozsudku, a vyslovili názor, že do podania sťažnosti na ústavnom súde im napadnuté rozhodnutie vlastne ani nebolo platne doručené.

Z obsahu súvisiaceho súdneho spisu, ktorý si ústavný súd zapožičal, vyplýva, že napadnutý rozsudok bol sťažovateľovi riadne doručený, pretože si ho osobne prevzal 27. novembra 2007.

Sťažnosť bola ústavnému súdu doručená 20. apríla 2009, bola teda podaná v čase, keď už sťažovateľovi dávno uplynula lehota ustanovená v § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde. Ústavný súd sa preto vo vzťahu k sťažovateľovi nemohol zaoberať opodstatnenosťou námietok uvedených v sťažnosti, pretože v jeho prípade bolo potrebné sťažnosť posúdiť ako návrh podaný oneskorene.

2. Sťažovatelia tiež tvrdili, že sťažovateľke nebolo rozhodnutie okresného súdu sp. zn. 7 C 356/06 z 3. apríla 2007 účinne doručené, a teda nemohlo nadobudnúť ani právoplatnosť. Ak okresný súd vyznačil právoplatnosť tohto rozhodnutia, postupoval v rozpore so zákonom.

Z citovaného ustanovenia čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytovať ochranu základným právam a slobodám je daná iba subsidiárne, teda len vtedy, ak poskytovanie tejto ochrany nie je v právomoci všeobecných súdov. V danom prípade z dôvodov ďalej uvedených právomoc poskytnúť ochranu označeným právam sťažovateľky vyplývajúcim z ústavy a dohovoru má všeobecný súd, čím je zároveň vylúčená právomoc ústavného súdu.

Na ochranu sťažovateľkou označených základných práv proti namietanému rozsudku mala sťažovateľka, a stále ešte má, k dispozícii účinný prostriedok nápravy – odvolanie podľa štvrtej časti prvej hlavy Občianskeho súdneho poriadku. Ak je sťažovateľka toho názoru, že rozsudok okresného súdu nie je právoplatný, je jej právom proti nemu podať odvolanie a v rámci odvolacieho konania sa príslušný odvolací súd bude zaoberať tým, či

napadnutý rozsudok bol riadne doručený, alebo nie v zmysle príslušných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku, a či sa stal právoplatným. Nemôže to však byť úlohou ústavného súdu v predmetnom konaní.

Na základe uvedených skutočností ústavný súd v súlade s princípom subsidiarity vyplývajúcej z čl. 127 ods. 1 ústavy v tejto časti odmietol sťažnosť pre nedostatok svojej právomoci.

Z uvedených dôvodov ústavný súd sťažnosť sťažovateľov po jej predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 2. júna 2009